

การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด
ของนักเรียนด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิ่งในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

มรกต วงษ์เนตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

A STUDY OF PROBLEMS AND THE PRESENTATION OF THE TEACHER DEVELOPMENT
TREND FOR LEARNING MANAGEMENT ON STUDENTS' THINKING SKILL
BY USING DEMMING CYCLE (PDCA) IN EDUCATIONAL EXTENDED SCHOOL
UNDER AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

MORRAKOT WONGNATE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฎ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู.....	8
ความหมายของการพัฒนาครู.....	8
ความสำคัญของการพัฒนาครู.....	9
กลยุทธ์ของการพัฒนาครู.....	10
ลักษณะของครูที่ดี.....	10
มาตรฐานของความเป็นครู.....	11
บทบาทของครู.....	12
ปัญหาของการพัฒนาครู.....	13
กระบวนการและวิธีการพัฒนาครู.....	13

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการคิด.....	18
ความหมายของทักษะการคิด.....	18
ความสำคัญของทักษะการคิด.....	19
ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการคิด.....	20
มิติของการคิด.....	21
ลักษณะของการคิด.....	22
คุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิด.....	23
แนวคิดและวิธีการพัฒนาทักษะการคิด.....	23
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้.....	24
ความหมายของการจัดการเรียนรู้.....	24
ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดของการจัดการเรียนรู้.....	25
เทคนิคการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด.....	25
แนวคิดและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด.....	26
แนวคิดและวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม ทักษะการคิดตามมาตรฐานที่ 4.....	27
แนวคิดและหลักการบริหาร	32
ความหมายของการบริหาร.....	32
ความหมายของการบริหารการศึกษา.....	36
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการการบริหาร.....	37
แนวคิดทฤษฎีการบริหารคุณภาพวงจรมุ่ง PDCA.....	41
วงจรมุ่งคุณภาพ (PDCA).....	41
หลักการของวงจรมุ่งคุณภาพ (PDCA).....	41
วงจรมุ่งคุณภาพกับการประยุกต์ใช้เพื่อบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	51
การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.....	63
อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่.....	63
กลยุทธ์การจัดการศึกษา.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
นโยบายและจุดเน้นด้านส่งเสริมคุณภาพมาตรฐาน.....	64
ข้อมูลครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	
พระนครศรีอยุธยา เขต 1.....	65
การพัฒนาและการตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	65
เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม.....	65
ความหมายของการสนทนากลุ่ม.....	65
วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม.....	67
ข้อตกลงเบื้องต้นของการสนทนากลุ่ม.....	67
องค์ประกอบในการจัดสนทนากลุ่ม.....	68
เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์.....	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	73
งานวิจัยในประเทศ.....	73
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	80
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
ขั้นที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาคูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม	
ทักษะการคิดของนักเรียน โดยใช้หลักการบริหารวงจรเดมมิ่ง.....	82
ขั้นที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม	
ทักษะการคิดของนักเรียน โดยใช้หลักการบริหารวงจรเดมมิ่ง.....	86
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
ขั้นที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาคูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม	
ทักษะการคิดของนักเรียน โดยใช้หลักการบริหารวงจรเดมมิ่ง.....	90
ขั้นที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม	
ทักษะการคิดของนักเรียน โดยใช้หลักการบริหารวงจรเดมมิ่ง.....	107
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	117
สรุปผลการวิจัย.....	118
อภิปรายผล	122
ข้อเสนอแนะ.....	124

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	126
ภาคผนวก.....	133
ภาคผนวก ก เอกสารขอความอนุเคราะห์.....	134
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	139
ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสนทนากลุ่ม และประเด็นการสนทนากลุ่ม.....	152
ภาคผนวก ง รายนามผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์และประเด็นการสัมภาษณ์.....	158
ภาคผนวก จ ภาพการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม.....	161
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	164

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
2. การพัฒนาครูเชิงระบบ.....	14
3. กระบวนการพัฒนาครู.....	14
4. กระบวนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา.....	15
5. กระบวนการพัฒนาครู.....	16
6. วงจรการจัดการ.....	42
7. วงล้อเต็มมิ่ง.....	48
8. กระบวนการ PDCA.....	49
9. การบริหารคุณภาพวงจรถมมิ่ง.....	52
10. วงจรการบริหารงาน.....	53
11. วงจรการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง.....	54

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ดร.นริศนันท์ เดชสุระ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบแก้ไข แบบสอบถาม และให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือแนะนำการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน โดยใช้หลักการบริหารวงจรเดมมิงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ได้อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

ขอขอบพระคุณ ดร.กীরติ ศรีวิเชียร และคณาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ได้สละแรงกายใจประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ความรู้ด้านวิชาการ ตลอดจนคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดาและครอบครัวที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

มรกต วงษ์เนตร